

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2022/51 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2026/52

Karar Tarihi : 26/3/2026

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Aydınlık Geleceğin Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR ve Muhterem İNCE'nin katılımlarıyla 9/3/2023 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

2. Aydınlık Geleceğin Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

B. Esas incelemenin yapılması için Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir ve gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren otuz gün süre verilmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

3. Aydınlık Geleceğin Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2021 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Oğuz ÇAKAR tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa'nın ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

4. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerden Partinin 2021 yılı gelirleri toplamının 85.015 TL, giderleri toplamının 85.015 TL olduğu anlaşılmıştır.

5. Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 tarihli ilk inceleme kararıyla Partinin 2021 yılı Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir ve gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterlerini Sayıştay Başkanlığına göndermesi için bu kararın tebliğinden itibaren otuz gün süre verilmesine karar verilmiştir. Partinin anılan gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri belirtilen süre içinde göndermemesi üzerine Sayıştay Başkanlığı tarafından Partiye gönderilen 8/7/2024 tarihli ve 24030656 sayılı yazıyla 2021 yılı esas incelemesinin yapılabilmesi için Genel Merkeze ait gelir gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterlerin gönderilmesi gerektiği tekrar bildirilmiştir.

6. Parti tarafından 8/8/2024 tarihli ve 24036008 sayılı evrak kaydıyla Sayıştay Başkanlığına gönderilen yazıda; kurucu Genel Başkan'ın Partiye ait tüm evrak, belge ve defterleri alarak Azerbaycan'a kaçtığı, Genel Başkan Murat DANACI'nın 28/12/2021 tarihinde Genel Kurul kararı ile göreve getirildiği, 2023 yılı öncesine ait klasör ve defterlerin yaşanan hırsızlık sebebiyle ellerinde bulunmadığı ifade edilmiştir. Partiden kanıtlayıcı belge olarak tutanak, mahkeme kararı istenmiş; bunun üzerine 27/6/2022 tarihli ve Partiye ait karar defterinin kaybolduğuna dair zayi belgesi talepli dava dilekçesi Sayıştay Başkanlığına gönderilmiştir.

7. Ankara 5. Sulh Hukuk Mahkemesinin 15/2/2023 tarihli gerekçeli kararında Parti Genel Başkanı'nın davaya konu belgelerin ve defterin kaybolmasında kasıt veya kasta yakın kusuru bulunmadığından bahisle Aydınlık Geleceğin Partisine ait karar defterinin zayi olduğunun tespitine karar verildiği anlaşılmıştır.

8. 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinde;

“Siyasi partiler harcamalarını fatura, fatura yerine geçen belgeler ile bu belgelerin temin edilmesinin mümkün olmadığı hallerde harcamanın doğruluğunu gösterecek muhtevaya sahip olmak şartıyla diğer belgelerle tevsik ederler. Ancak kaybolma, yırtılma ve yanma gibi mücbir sebeplerle aslının temin edilmediği hallerde, fatura ve fatura yerine geçen belgeler yerine bu belgeleri düzenleyenlerden alınacak tasdikli örnekleri kullanılabilir.” hükmü,

76. maddesinin dördüncü fıkrasında ise;

“Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irat kaydedilir.” hükmü bulunmaktadır.

9. Bu hükümlere göre siyasi partiler harcamalarını fatura, fatura yerine geçen belgeler ile bu belgelerin temin edilmesinin mümkün olmadığı hâllerde harcamanın doğruluğunu gösterecek muhtevaya sahip olmak şartıyla diğer belgelerle tevsik etmek zorundadır. Ayrıca kaybolma, yırtılma ve yanma gibi mücbir sebeplerle aslının temin edilmediği hâllerde de fatura ve fatura yerine geçen belgeler yerine bu belgeleri düzenleyenlerden alınacak tasdikli örnekleri kullanılabilir. Bu şekilde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti mal varlığı Anayasa Mahkemesi kararınca Hazineye irat kaydedilir.

10. Ankara 5. Sulh Hukuk Mahkemesi tarafından Parti Genel Başkanı'nın davaya konu belgelerin ve defterin kaybolmasında kasıt veya kasta yakın kusuru bulunmadığından bahisle Partiye ait karar defterinin zayi olduğunun tespitine karar verilmesi söz konusu defter ve belgelerin asıllarının mücbir sebeple temin edilememesi durumunu ortaya koyan bir unsur olarak değerlendirilse bile Partinin bu durumda fatura ve fatura yerine geçen belgeleri düzenleyenlerden alınacak tasdikli örnekler ile harcamalarını tevsik etmesi gerekir.

11. Bu itibarla Parti Genel Merkezinin kesin hesabmda gösterildiği hâlde belgelendirilmeyen 33.750 TL tutarında harcamaya karşılık olarak Parti mal varlığının Hazineye irat kaydedilmesi gerekir (benzer yönde değerlendirme için bkz. AYM, E.2013/6 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K.2016/37, 14/07/2016, § 20-24).

IV. SONUÇ

Aydınlık Geleceğin Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 74. maddesine uygun olarak belgelendirilmeyen Parti Genel Merkezi giderlerinden dolayı 33.750 TL karşılığı Parti mal varlığının aynı Kanun'un 76. maddesi uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine,

B. Partinin 2021 yılı kesin hesabında gösterilen 85.015 TL gelir toplamı ile 85.015 TL gider toplamından Hazineye gelir kaydedilmesi gerektiği değerlendirilenler dışında kalan bölümün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğuna,

26/3/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Başkanvekili
İrfan FİDAN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI